

**BURSA'DAKİ ENBÜYÜK 250 FİRMANIN
SEKTÖREL ANALİZİ
(2006)**

Prof.Dr.İbrahim LAZOL

1. Giriş

Bursa'daki (ciro açısından) en büyük 250 firmanın finansal bilgilerinin derlenerek analiz edilmesi süreklilik göstermektedir. Söz konusu çalışma 1997 yılından beri kesintisiz olarak Bursa Ticaret ve Sanayi Odası tarafından titizlikle yapılmakta ve Bursa bölgesi için gelecekte de kullanılabilecek finansal temelli değerli bir tarihçe oluşmaktadır.

Bu yazıda, sözü edilen 250 firmanın finansal bilgileri firma bazında değil, genelleştirilerek kullanılacak ve bölgemiz için bir durum tespiti yapılmış olacaktır. Bu amaçla işletmelerin 2006 dönem sonu bilançoları ve ilgili dönem gelir tablosu bilgileri kullanılacaktır.

Aşağıda, daha önce 2004 ve 2005 yılları için yapıldığı gibi, bu kez de 2006 yılı için karşılaştırmalı olarak 250 firmanın likidite, varlık - kaynak yapısı, varlık kullanımı ve karlılık durumu sektörel bazda ele alınacaktır. Ayrıca 10 yıllık katma değer ve istihdam gelişimi özetlenecektir.

Ayrıca bu yıl, katma değer yaratılmasındaki trend de analize 10 yıllık olarak dahil edilecektir.

2. Bilanço Yapısı ve Gelir Tablosu Bilgileri Açısından Sektörel Durum

2006 yılı firma sayıları ve sektörler itibariyle konsolide bilanço grup bilgileri aşağıdaki gibidir(T1).

Tablo 1: Sektörler İtibariyle Toplam Bilanço Büyüklükleri							
Firma Sayısı	7	36	16	60	59	72	250
2006	Enerji - Elektrik - Elektronik	Gıda Tarım ve Hayvancılık	Makina - Metal	Muhtelif	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Konfeksiyon	TOPLAM
Dönen Varlıklar	1.755.738.614	904.457.885	1.175.899.787	1.166.183.381	3.447.241.153	2.874.381.959	11.323.902.779
Duran Varlıklar (net)	793.322.566	742.278.621	1.185.592.678	935.129.768	2.633.850.247	3.057.295.269	9.347.469.149
Aktif Toplamı	2.549.061.180	1.646.736.506	2.361.492.465	2.101.313.149	6.081.091.400	5.931.677.228	20.671.371.928
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	1.513.799.935	609.592.471	803.954.615	1.019.244.547	2.579.729.977	2.181.550.076	8.707.871.621

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	383.126.089	302.330.919	205.385.964	161.862.605	727.561.753	875.070.178	2.655.337.508
Özsermaye	652.135.101	734.813.116	1.352.151.880	920.205.995	2.773.799.670	2.875.056.974	9.308.162.736
Pasif Toplamı	2.549.061.180	1.646.736.506	2.361.492.465	2.101.313.149	6.081.091.400	5.931.677.228	20.671.371.928
Toplam İçindeki Aktif Payı	12,33	7,97	11,42	10,17	29,42	28,70	100,00

Yukarıdaki bilanço bilgilerinden 250 firmada 20.671.371.928 YTL tutarında varlık kullanımı olduğu görülmektedir. Bu varlıkların sektörlere dağılımında ise %29.42 ile başı otomotiv ana ve yan sanayi almakta, 2. sırada ise %28.70 ile tekstil gelmektedir. Böylelikle otomotiv yatırımları tekstil yatırımlarını 2006 yılında geride bırakmış olmaktadır.

2006 yılı firma ortalama bilanço büyüklükleri aşağıdaki gibidir(T2).

Tablo 2: Firma Başına Ortalama Bilanço Büyüklükleri (T1 büyüklükleri/firma sayısı)							
Firma Sayısı	7	36	16	60	59	72	250
2006	Enerji - Elektrik - Elektronik	Gıda Tarım ve Hayvancılık	Makina - Metal	Muhtelif	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Konfeksiyon	TOPLAM
Dönen Varlıklar	250.819.802	25.123.830	73.493.737	19.436.390	58.427.816	39.921.972	45.295.611
Duran Varlıklar (net)	113.331.795	20.618.851	74.099.542	15.585.496	44.641.530	42.462.434	37.389.877
Aktif Toplamı	364.151.597	45.742.681	147.593.279	35.021.886	103.069.346	82.384.406	82.685.488
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	216.257.134	16.933.124	50.247.163	16.987.409	43.724.237	30.299.307	34.831.486
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	54.732.298	8.398.081	12.836.623	2.697.710	12.331.555	12.153.752	10.621.350
Öz Sermaye	93.162.157	20.411.475	84.509.493	15.336.767	47.013.554	39.931.347	37.232.651
Pasif Toplamı	364.151.597	45.742.681	147.593.279	35.021.886	103.069.346	82.384.406	82.685.488

Yukarıdaki tablo işletme başına kullanılan varlık tutarını (aktif büyüklüğünü) ortaya koymaktadır. Enerji-Elektrik –Elektronik sektöründe firma başına aktif büyüklüğü diğer sektörler göre oldukça büyük olduğu görülmektedir. Tüm sektörler açısından, yani 250 firmanın tamamı için ortalama varlık tutarı ise 82.685.488 YTL’ dir.

Aşağıda bilanço kalemleri arasındaki ilişkilerin daha kolay okunabilmesini sağlamak amacı ile bilanço dikey yüzdeleri verilecektir(T3).

Tablo 3: Sektörler İtibariyle Toplam Bilanço Ana Grup Büyüklükleri Dikey Yüzdeleri

Firma Sayısı	7	36	16	60	59	72	250
2006	Enerji - Elektrik - Elektronik	Gıda Tarım ve Hayvancılık	Makina ve Metal	Muhtelif	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Konfeksiyon	TOPLAM
Dönen Varlıklar	69	55	50	55	57	48	55
Duran Varlıklar (net)	31	45	50	45	43	52	45
Aktif Toplamı	100	100	100	100	100	100	100
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	59	37	34	49	42	37	42
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	15	18	9	8	12	15	13
Öz Sermaye	26	45	57	44	46	48	45
Pasif Toplamı	100	100	100	100	100	100	100

Tablo 3 sektörlerde varlık ve kaynak dağıtımını açık olarak ortaya koymaktadır. Bu yapıya göre özkaynak gücü en yüksek görünen sektör makina ve metal sektörü, özkaynak gücü en zayıf görünen sektör ise Enerji-Elektrik-Elektronik sektörüdür.

2006 yılı satış ve dönem karı/(zararı) bilgileri aşağıdaki gibidir(T4).

Tablo 4: Sektörler İtibariyle Satış ve Kar/(Zarar) Büyüklükleri							
Firma Sayısı	7	36	16	60	59	72	250
2006	Enerji - Elektrik - Elektronik	Gıda Tarım ve Hayvancılık	Makina - Metal	Muhtelif	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Konfeksiyon	TOPLAM
Net Satışlar (Ciro)	2.234.141.242	2.362.018.464	2.853.493.624	2.627.771.190	11.673.639.325	5.540.256.998	27.291.320.843
Yurtdışı Satış	152.693.568	255.361.387	1.109.215.111	207.727.538	6.370.606.253	1.656.167.226	9.751.771.083
Yurtiçi Satış	2.081.447.674	2.106.657.077	1.744.278.513	2.420.043.652	5.303.033.072	3.884.089.772	17.539.549.760
Dönem Karı/(Zararı)	-8.571.380	86.492.504	207.830.921	112.188.642	693.843.467	-52.447.116	1.039.337.038
Sektör Satış Payı (%)	8,2	8,7	10,5	9,6	42,8	20,3	100
Sektör Kar(Zarar) Payı (%)	-0,8	8,3	20,0	10,8	66,8	-5,0	100

Yukarıdaki tabloda 250 firmanın 2006 yılında yaptığı satışların % 42,8'ini otomotiv, % 20,3'ünü tekstil sektörü yapmıştır. Bu iki sektörün toplam satışlardaki payı %63.1'le önemini korumaktadır.

2006 yılı ortalama satış ve dönem karı/(zararı) bilgileri aşağıdaki gibidir(T5).

Tablo 5: Firma Başına Ortalama Satış ve Kar/(Zarar) Büyüklükleri (T3 büyüklükleri/firma sayısı)							
Firma Sayısı	7	36	16	60	59	72	250
2006	Enerji - Elektrik - Elektronik	Gıda Tarım ve Hayvancılık	Makina - Metal	Muhtelif	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Konfeksiyon	TOPLAM
Ortalama Net Satışlar (Ciro)	319.163.035	65.611.624	178.343.352	43.796.187	197.858.294	76.948.014	109.165.283
Ortalama Dönem Kar/(Zararı)	-1.224.483	2.402.570	12.989.433	1.869.811	11.760.059	-728.432	4.157.348

T5'ten işletme başına satış büyüklüğü bakımından Enerji-Elektrik –Elektronik sektörünün başı çektiği, ancak, bu sektörde karlılık problemi yaşandığı görülmektedir.

Aşağıda, net satışlar içinde yurtdışı ve yurtiçi satışlarla dönem karı dikkate alınmıştır(T6).

Tablo 6: Sektörler İtibariyle Satış ve Kar/(Zarar) Büyüklükleri Dikey Yüzdeleri							
Firma Sayısı	8	32	26	50	57	77	250
2006	Enerji - Elektrik - Elektronik	Gıda Tarım ve Hayvancılık	Makina - Metal	Muhtelif	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Konfeksiyon	TOPLAM
Net Satışlar	100	100	100	100	100	100	100
Yurtdışı Satış	7	11	39	8	55	30	36
Yurtiçi Satış	93	89	61	92	45	70	64
Dönem Karı/(Zararı)	-0,4	3,7	7,3	4,3	5,9	-0,9	3,8

Tablo 6'dan sektörlerin ortalama olarak satışlarının %36'sını yurtdışına , %64'ünü yurtiçine yaptıkları görülmektedir. Sektörel satışlarının oranı açısından bakıldığında satışlarının en büyük payını yurtdışına yapan sektör %55'le otomotiv sektörüdür. Bu oranlarda 2005' e göre önemli artışlar sözkonusudur. Otomotiv satışlarının %55'ini ihraç etmektedir. Kur baskısına karşın bu sektördeki ihracat artışı başarı ile sürmektedir. Bu sektörü makine sektörü izlemektedir.

Aşağıda, 250 firmanın konsolide bilanço ve gelir tablosu bilgileri kullanılarak finansal analiz yapılacaktır. Analizde elde edilen sonuçlar sektörle ilgili ortalamaları ifade etmektedir.

2.1. Likidite Açısından Sektörel Analiz

İşletmelerde nakit, canlılardaki kan gibidir. Yetersizliği büyük sorunlara yol açabilir ve üst yönetimi büyük ölçüde kilitler. İşletmelerin likidite gücü, ödeme yükümlülüklerinin zamanında karşılanmasını ifade eder. İşletmelerde finans fonksiyonunun temel görevi nakit dengesini risksiz ve optimal maliyetlerle sağlamaktır. Bunu yapamayan işletmeler büyük maliyetlere ve ticari itibar kaybına maruz kalırlar.

Çok genel bir standart olarak bir işletmenin dönen varlık tutarı kısa vadeli yabancı kaynaklarının iki katı olur ise sözkonusu işletmenin likidite sorunu yaşamaması beklenir. Bu ilişkiyi finansal analizde *Cari Oran* ifade eder. Cari oranın genel standardı 2 olmakla birlikte, sektörden sektöre değişiklik gösterebilir. Ancak, bu oranın 1'in altına düşmesi net işletme sermayesinin (dönen varlıklar - kısa vadeli yabancı kaynaklar) negatif olması anlamına gelir ki, bu likidite açısından sorunlu bir seviyeyi ifade eder.

Aşağıda, 2004, 2005 ve 2006 yılları için hesaplanan *Cari Oran* değerleri verilecektir(T7).

Tablo:7 CARİ ORAN=Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar							
YILLAR	ENERJİ, ELEKTİRİK, ELEKTRONİK	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	MAKİNA	MUHTELİF	OTOMOTİV	TEKSTİL	TOPLAM
2004	1,98	1,34	1,51	1,82	1,89	1,14	1,45
2005	1,34	1,60	1,44	1,38	1,45	1,19	1,36
2006	1,16	1,48	1,46	1,14	1,34	1,32	1,30

T7'de görüldüğü gibi cari oran, sektörler açısından farklılık göstermekle birlikte, 2004 yılından itibaren toplamda düşüş göstermektedir. Elektrik – elektronik ve otomobil sektörlerinde düşüş yaşanırken diğerlerinde dalgalı bir yapı oluşmuştur. Sektörlere bakıldığında cari oranın büyüklüğü likidite gücünün pek de kötü olmadığını göstermektedir

2.2. Sektörler Bakımından Finansal Yapı Analizi

Finansal yapı kavramı, işletmenin kaynak yapısını ifade eder. İşletme genel olarak varlık finansmanında yabancı kaynak ve özkaynak kullanır. İşletmenin varlık kullanımından elde ettiği karlılık borçlanma maliyetinden büyük olduğu sürece işletmeler borçlanarak özkaynak karlılığını arttırabilirler. Yani bu durumda borçlanmak ortaklar açısından avantajlıdır. Ancak, borçlanma düzeyi arttıkça risk de artacağından işletmelerin borçlanma düzeyleri belli bir oranı aşmamalıdır. Borçlanma oranının aktif toplamının %50'si civarına kadar yükselmesi genelde normal kabul edilmektedir. Ancak, her işletme kendi nakit yaratma gücü ve planı ile uyumlu bir yabancı kaynak kullanımını seçmelidir.

Sektörler itibari ile ve üç yıllık karşılaştırmalı olarak 250 firmanın borçlanma oranları aşağıdaki gibidir(T8).

Tablo:8 YABANCI KAYNAKLAR/ NET AKTİFLER							
YILLAR	ENERJİ, ELEKTİRİK, ELEKTRONİK	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	MAKİNA	MUHTELİF	OTOMOTİV	TEKSTİL	TOPLAM
2004	0,39	0,45	0,20	0,37	0,28	0,53	0,37
2005	0,60	0,44	0,39	0,47	0,49	0,51	0,50
2006	0,74	0,55	0,43	0,56	0,54	0,52	0,55

KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR/NET AKTİFLER							
2004	0,22	0,32	0,14	0,28	0,23	0,41	0,28
2005	0,41	0,35	0,31	0,38	0,41	0,37	0,38
2006	0,59	0,37	0,34	0,49	0,42	0,37	0,42

T8’de yer alan iki oran birlikte analiz edildiğinde elektrik – elektronik sektöründe yüksek borçluluk diğer sektörlerde ise makul bir borçluluk olduğu görülmektedir. Elektrik – elektronik sektörü de hızlı bir borçlanma sürecine girmiş görünmektedir. İkinci oranın ise bu sektör firmalarının ağırlıklı olarak kısa vadeli borçlanma yaptıklarını ortaya koymaktadır. Bunun sonucunda bu firmaların risk altında oldukları ve daha fazla finansman yükü ile karşılaşacakları söylenebilir.

2.3 Sektörlerde Varlık Kullanım Verimliliğinin Analizi

T9’daki oran, sektörler itibariyle işletmelerin kullandıkları varlıkların kaç katı satış gerçekleştirdiğini ölçer. Bu katsayıyı yükseltmek işletmelerin kullandıkları varlık başına yaptıkları satışları yükseltmesi, yani varlıklarını verimli kullanması anlamına gelir.

Tablo:9 AKTİF DEVİR HIZI:NET SATIŞLAR/NET AKTİFLER							
YILLAR	ENERJİ, ELEKTİRİK, ELEKTRONİK	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	MAKİNA	MUHTELİF	OTOMOTİV	TEKSTİL	TOPLAM
2004	0,87	1,66	1,06	2,04	2,16	0,87	1,41

2005	0,83	1,32	1,11	1,22	1,97	0,92	1,28
2006	0,88	1,43	1,21	1,25	1,92	0,93	1,32

Aktif devir hızı işletmede varlık kullanım verimliliği ile ilgili olup enerji, elektrik-elektronik ve tekstilde en düşük gerçekleşme sözkonusudur. Bu durum, bu sektörlerde yapılan yatırıma nazaran, diğer sektörlerle göre daha düşük bir satış gerçekleştirildiğine işaret etmektedir. Aktif devir hızı karlılıkla birlikte değerlendirilmesi gereken bir orandır.

2.4 Hangi Sektörler Karlı?

T10'da özkaynaklar, aktif toplamı ve net satışlar üzerinden sektörel karlılıklar hesaplanmıştır. Hesaplamalar 2004 ve 2005 yılları 250 en büyük Bursa firma araştırması ile elde ettiğimiz bilgilerle karşılaştırmalı olarak sunulup yorumlanacaktır.

Tablo:10 ÖZKAYNAK KARLILIĞI: DÖNEM KARI veya (ZARARI)/ÖZKAYNAKLAR							
YILLAR	ENERJİ, ELEKTRİK, ELEKTRONİK	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	MAKİNA	MUHTELİF	OTOMOTİV	TEKSTİL	TOPLAM
2004	0,15	0,02	0,06	0,07	0,21	0,03	0,11
2005	0,10	0,11	0,08	0,19	0,18	-0,02	0,09
2006	-0,01	0,12	0,15	0,12	0,25	-0,02	0,11

AKTİF KARLILIĞI: DÖNEM KARI veya (ZARARI)/AKTİF TOPLAMI							
2004	0,09	0,01	0,05	0,04	0,15	0,01	0,05
2005	0,04	0,06	0,05	0,1	0,09	-0,01	0,04
2006	-0,003	0,05	0,09	0,05	0,11	-0,01	0,05

SATIŞ KARLILIĞI: DÖNEM KARI veya (ZARARI)/NET SATIŞLAR							
2004	0,14	0,00	0,08	0,02	0,08	0,01	0,07
2005	0,05	0,05	0,04	0,08	0,05	-0,01	0,03
2006	-0,004	0,04	0,07	0,04	0,06	-0,01	0,04

Özkaynak karlılığı bakımından firmaların ortalama karlılığı 2006 yılında %11 olarak gerçekleşmiştir. Enerji ve tekstil zararlı iken otomotiv özkaynak karlılığı en yüksek sektör olmuş, yıllar itibari ile de yükselen bir trend elde etmiştir.

Aktif ve satışlar üzerinden hesaplanan karlılıklar da özkaynak karlılığına paraleldir.

2.5 Yaratılan Katma Değer Analizi

İşletmelerin yarattığı brüt katma değer ücret ödemeleri, faiz ödemeleri, kira ödemeleri ve işletmenin vergi öncesi kar toplamından oluşmaktadır. Bu analizde sonuçları daha çarpıcı ortaya koyabilmek amacı ile 10 yıllık veriler kullanılacaktır. Öncelikle T11'de 10 yıllık yaratılan katma değer büyüklükleri sektörler itibariyle verilmiştir.

YILLAR	ENERJİ, ELEKTİRİK, ELEKTRONİK	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	MAKİNA – METAL	MUHTELİF	OTOMOTİV	TEKSTİL VE KONFEKSİYON	TOPLAM
1997	13.786.187	19.228.503	28.302.062	39.082.758	83.671.809	112.767.543	296.838.862
1998	12.291.550	30.940.190	50.630.861	53.532.171	119.604.872	135.084.205	402.083.849
1999	28.884.444	67.420.082	77.825.461	79.286.553	202.731.200	206.217.205	662.364.945
2000	24.719.227	43.128.294	86.571.166	68.086.434	444.385.737	236.496.597	903.387.454
2001	125.732.486	60.518.990	152.562.832	87.828.986	587.319.928	357.655.115	1.371.618.337
2002	134.180.503	104.223.720	141.215.975	97.189.203	740.123.185	563.479.721	1.780.412.307
2003	135.584.994	173.246.296	197.354.269	144.868.261	1.129.313.770	685.330.918	2.465.698.507
2004	272.550.936	132.957.047	348.484.188	217.582.472	1.539.338.103	800.300.942	3.311.213.688
2005	162.037.745	230.798.554	299.932.607	457.519.025	1.177.987.709	603.965.045	2.932.240.685
2006	107.690.095	321.875.222	469.731.487	343.993.975	1.636.696.320	623.948.620	3.503.935.719

T11'deki bilgiler enflasyon düzeltmesine tabi tutulmadığından anlamlı bir trend oluşturmaz. Ancak, aşağıdaki bilgiler genel olarak aynı zamanlı bilgileri kullandığından enflasyon etkisini de en aza indirmektedir.

T12’de, yıllık katma değer aynı yıldaki net satışlar (ciro), özsermaye ve aktif toplamı ile oranlandığında 1997 den 2006 yılına gelindiğinde oranın dramatik biçimde küçüldüğü görülmektedir. Bu da katma değer büyüklüğünün nispi anlamda yıllar içinde küçüldüğünü ortaya koymaktadır.

Tablo:12 BRÜT KATMA DEĞER ORANLARI			
YILLA R	BRÜT KATMA DEĞER/CİR O	BRÜT KATMA DEĞER/ÖZSERMAY E	BRÜT KATMA DEĞER/AKTİFLE R
1997	0,225	0,753	0,332
1998	0,196	0,621	0,260
1999	0,190	0,730	0,262
2000	0,192	0,625	0,245
2001	0,168	0,603	0,217
2002	0,142	0,444	0,183
2003	0,149	0,429	0,223
2004	0,153	0,390	0,203
2005	0,136	0,346	0,174
2006	0,133	0,392	0,176

T13, T12’deki bilgilerin dikey yüzdelerle ifadesidir ve 1997 yılı oranı 100 kabul edildiğinde oranların 2006 da 50 li rakamlara gerilediğini göstermektedir.

Tablo:13 BRÜT KATMA DEĞER ORANLARI DİKEY YÜZDELERİ			
YILLA R	BRÜT KATMA DEĞER/CİR O	BRÜT KATMA DEĞER/ÖZSERMAY E	BRÜT KATMA DEĞER/AKTİFLE R
1997	100	100	100
1998	87	82	78
1999	84	97	79

2000	85	83	74
2001	75	80	65
2002	63	59	55
2003	66	57	67
2004	68	52	61
2005	60	46	52
2006	59	52	53

2.6 250 Firmanın İstihdam Etkisi Analizi

Aşağıda 10 yıllık istidam gelişimini gösteren tablo yer almaktadır (T14).

Tablo:14 İSTİHDAM GELİŞİMİ							
YILLAR	ENERJİ, ELEKTİRİK, ELEKTRONİK	GIDA TARIM VE HAYVANCILIK	MAKİNA – METAL	MUHTELİF	OTOMOTİV	TEKSTİL VE KONFEKSİYON	TOPLAM
1997	1.910	6.090	7.266	9.199	14.959	35.386	74.810
1998	1.952	7.578	6.553	8.559	20.777	42.261	87.680
1999	1.904	8.265	8.019	7.027	20.406	26.639	72.260
2000	1.201	5.460	6.445	6.515	21.150	34.062	74.833
2001	1.749	6.966	6.361	6.545	20.443	36.131	78.195
2002	1.707	7.603	5.332	5.910	22.225	42.294	85.071
2003	1.595	10.567	5.306	6.733	23.419	40.211	87.831
2004	1.619	10.046	6.411	6.659	27.989	41.091	93.815
2005	1.784	9.864	8.277	6.613	25.913	38.720	91.171
2006	2.516	12.406	8.856	9.566	30.637	35.697	99.678

T14'ten görüldüğü gibi, 250 büyük firma 2006 yılında 99.678 kişiye istihdam sağlamıştır. Bu sayı 2005 yılı istihdamına göre 8.507 yeni istihdamı ifade etmektedir. İstihdam açısından tekstil hala lider olmakla birlikte istihdam daralması sürmekte, otomotiv ise liderliğe ilerlemektedir. Bu iki sektör toplam olarak istihdamın %65 ten fazlasını sağlamaktadır. İstihdam açısından 2006 yılı son 10 yılın zirvesindedir.

Sonuç

Yukarıda yapılan karşılaştırmalı analiz sektörel bazda yapılmış ve genel eğilimler ortaya konmuştur.

Elde edilen sonuçlar, enerji ve tekstil sektörünün karlılık açısından negatife olduğunu, diğer sektörlerin belli bir karlılığı sağladıklarını, enerji firmalarının finansal yapı açısından da riskli bir durum sergilediklerini ve finansmanda uygunluk ilkesinden ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan kur baskısına karşın işletmelerin, özellikle otomotiv ve makine sektörlerinin ihracat artışı gerçekleştirdikleri görülmüştür.

İşletmelerin reel katma değer büyüklüklerinin küçüldüğü tespit edilmiş, ancak hangi katma değer unsurunun nasıl etkilendiği konusuna bu analizde girilmemiştir.

İstihdam açısından otomotiv ve gıda sektörleri olumlu katkı vermiştir.